

พิจารณาสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา ได้มีการประชุมครั้งที่ 27/2566 โดยมี **นายสุวัฒน์ ฐิตยวรรณะ ประธานคณะอนุกรรมการ** เป็นประธานการประชุม เมื่อพิจารณารายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี 2565 ประเด็นการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เรื่อง สิทธิชุมชนในการจัดการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเชิญผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (สคทช.) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาให้ข้อมูลต่อที่ประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการ

- การดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัยให้แก่ประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ “คนอยู่ได้ ป่าอยู่ได้อย่างสมดุล” โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ก่อนกฎหมายออกใช้บังคับ
- ภาครัฐควรให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะการจัดทำโครงการต่าง ๆ ของรัฐ และควรมีการชี้แจงข้อเท็จจริงอย่างชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจ และเชื่อมั่นในการทำงานของภาครัฐ
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรเร่งรัดการจัดทำกฎหมายลำดับตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ตามที่ ครม. ได้มีมติขยายการจัดทำกฎหมายลำดับรอง เพื่อเป็นการปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพของประชาชนในที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย

ข้อค้นพบที่สำคัญ

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่ดิน มีการดำเนินการปรับปรุงแนวเขตเพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของแต่ละพื้นที่
- การจัดการที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ประชาชน มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายภาคส่วน อาทิ กรมอุทยานแห่งชาติฯ กรมป่าไม้ กรมการปกครอง สคทช. อปท. พม. จึงต้องมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดความล่าช้า
- ปัจจุบันการดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรองของ พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 มีความล่าช้า เนื่องจากปัญหาการจัดทำแนวเขตยังไม่ชัดเจน และต้องอาศัยหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการ
- ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้จาก One Map อาทิ ลดปัญหาการทับซ้อนกันของที่ดินของรัฐแต่ละประเภท /การบริหารจัดการที่ดินของรัฐมีเอกภาพ มีหน่วยงานรับผิดชอบที่ชัดเจน/ประเทศไทยมีแนวเขตของรัฐที่ถูกต้อง ชัดเจน/เมื่อมีแนวเขตที่ชัดเจน ประชาชนสามารถตรวจสอบที่ดิน เพื่อทำประโยชน์ในที่ดินได้อย่างถูกต้อง ไม่รุกล้ำที่ดินของรัฐ ช่วยลดปัญหาข้อพิพาท

